

การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคม
แห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้

Participatory Management Effecting to Educational Quality the Creation Learning
Society on Vocational Education Standards of Southern Region Institute of
Vocational Education in Agriculture

¹นิตยา เกตุแก้ว และ ²มังกร หริรักษ์
¹Nittaya Ketkaew and ²Mangkorn Harirak

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี
Graduate School Thonburi University, Thailand.
E-mail: ¹nitta.2513@gmail.com, ²mangkorn_h@yahoo.com

Received December 2, 2023; Revised February 21, 2024; Accepted April 17, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อศึกษาคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัยคือ สถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ จำนวน 12 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 247 คน ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. คุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการตัดสินใจ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .985 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 97.00 ($R^2=.970$)

ข้อค้นพบจากการวิจัย การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการตัดสินใจส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาศึกษาเกษตรภาคใต้

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม; คุณภาพการศึกษา; สังคมแห่งการเรียนรู้; มาตรฐานการอาชีวศึกษา

Abstract

This article aimed to study (1) The participatory management (2) The educational quality the creation learning society on vocational education standards and (3) The participatory management effecting to educational quality the creation learning society on vocational education standards. Quantitative Research. The samples using in this research were 247 persons from the school administrators, teachers and personnel in Southern Region Institute of Vocational Education in Agriculture. It was calculated using Yamane's (1973) and formula using stratified random sampling. The study instrument was a questionnaire. The data were analyzed into frequency, percentage, mean, and standard deviation and creation of decreasing equation for prediction criterion variable by analysis of the multiple linear regression for forecasting the dependent variable by stepwise regression analysis Correlation at .05 level. The research results were found as follows;

1. For overall of the participatory management of Southern Region Institute of Vocational Education in Agriculture was in high level.

2. For overall of the educational quality the creation learning society on vocational education standards of Southern Region Institute of Vocational Education in Agriculture was in high level

3. For overall of the participatory management effecting to educational quality the creation learning society on vocational education standards were the aspect of Evaluation (X_4), Implementation (X_2), Benefits (X_3) and as the aspect of Decision Making (X_1) with multiple correlation at .985 and were on statistical significance at 0.01 level and were on prediction coefficient or prophecy at the percentage of 97.00 ($R^2=.970$).

The participatory management effecting to educational quality the creation learning society on vocational education standards of Southern Region Institute of Vocational Education in Agriculture.

Keywords: Participatory Management; Educational Quality; Learning Society; Vocational Education Standards

บทนำ

จากกระแสของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารจึงต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและมีจุดมุ่งหมายที่ตรงกันในการร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำไปสู่กระบวนการต่างๆ ที่เป็นส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพและสมรรถนะของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เนื่องจากการทำงานให้ประสบความสำเร็จจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย หลายหน่วยงาน โดยจะให้ความสำคัญในเรื่องของคนและงานควบคู่กันไป เห็นได้จากการศึกษาของ จันทรานี สงวนนาม (2553) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับการศึกษาของ อรรถพล ปานอ่วม (2565) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก และการศึกษาของรณย์นลิน ศรีสายหยุด (2565) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 พบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสม

จากรายงานการประกันคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2559 - 2563) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มาตรฐานที่ 3 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งประสบปัญหาในด้านการประกันคุณภาพสถานศึกษา การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้ ทั้งในด้านการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาองค์การให้มีความทันสมัยในการจัดการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่มีการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเกิดจากคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารไม่เป็นไปตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาสถาบันให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ และหลักสูตรการอาชีวศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษา ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพมาตรฐานการอาชีวศึกษา การติดตามตรวจสอบการประเมินผล การบริหารจัดการของสถาบันให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาในสังกัด (สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้, 2564) การบริหารสถานศึกษา พบว่ามีปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาในระดับองค์กร การไม่เข้าใจในนโยบายการจัดการเรียนการสอน ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการแบบต่อเนื่อง ครูฝึกในสถานประกอบการไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน จำนวนเครื่องมือ อุปกรณ์ในสถานศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย จากความสำคัญและสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่กล่าวข้างต้น มีนักวิจัยทางการศึกษาหลายท่านได้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เช่น ปาริชาติ แก้วสาร (2564) จินดา ใจเงิน (2564) และโกสินธุ์ สมุทรกลาง (2565) โดยภาพรวมพบว่ามีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ โดยใช้ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1980) ซึ่งมีองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และใช้ทฤษฎีคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561) จำนวน 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) คุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ประเด็น การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม การบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริการชุมชนและจิตอาสา และ 2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประเด็น ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย เพื่อได้ทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมและคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ สำหรับเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้
3. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบของงานวิจัย ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1980: 213 - 218) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นประการแรกจะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญ เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องทำต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ เป็นกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ริเริ่ม 2) ตัดสินใจ 3) ตัดสินใจปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือ ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการ จะได้มาจากการตั้งคำถามว่าใครจะเป็นผู้กระทำประโยชน์ให้แก่โครงการบ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใดบ้าง เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน ประสานงานและขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงของปริมาณและคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายในในกลุ่มด้วย โดยผลประโยชน์ของโครงการจะมีทั้งผลประโยชน์ที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในทางลบด้วย โดยผลประโยชน์นั้นจะมีทั้งที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่ต้องสังเกตคือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) ความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพล สามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้ซึ่งสามารถแสดงเป็นผังระดับขั้นการมีส่วนร่วมได้

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งในลักษณะทางตรงหรือทางอ้อม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ในมาตรฐานการ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีประเด็นหลักที่สำคัญ 2 ประเด็นดังนี้

คุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ มีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

(1) การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี หรือแผนปฏิบัติงานประจำปี และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการของสถานศึกษา ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา และใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

(2) การบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ให้จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการบริหารสถานศึกษา มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการสถานศึกษา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

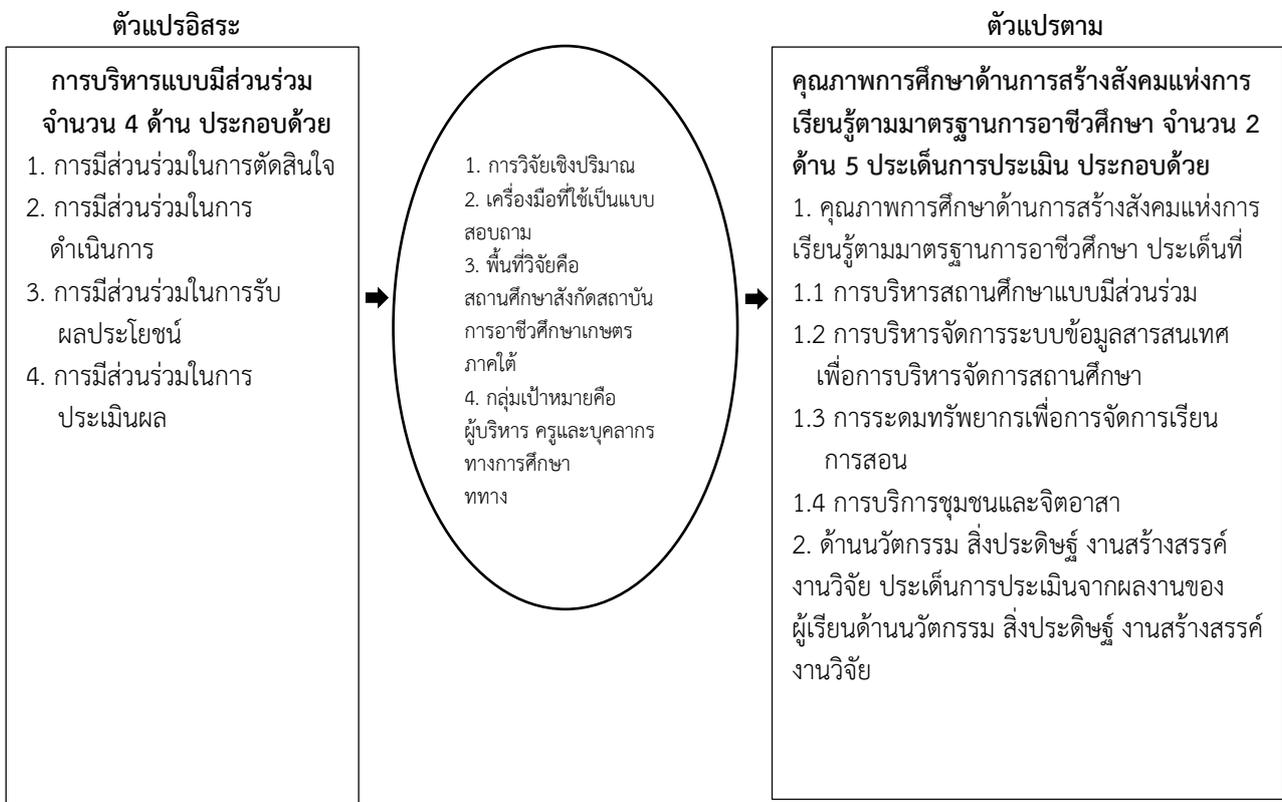
(3) การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ ในด้านครูพิเศษ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ สถานประกอบการ ด้านงบประมาณ ทุนการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ และมีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

(4) การบริการชุมชนและจิตอาสา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ มีการบริหารจัดการ การบริการชุมชน การบริการวิชาการ การบริการวิชาชีพ และจิตอาสาโดยมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีจิตอาสาโดยใช้วิชาชีพสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม

2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ และเผยแพร่สู่สาธารณชน โดยประเมินจากผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัยที่สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย แสวงหาความรู้ ศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง และการปฏิบัตินี้จะนำไปสู่ความรู้แจ้งเห็นจริง (Damnoen et al., 2021) และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Klompkul et al., 2023)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980) การบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ส่วนคุณภาพ การศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำมาตรฐานการอาชีวศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561) จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ประเด็นการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน การ บริการชุมชนและจิตอาสา และด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประเด็นการประเมินจาก ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัยคือสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ จำนวน 12 แห่ง ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 643 คน (สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้, 2564) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 247 คน ใช้วิธีการคัดเลือกจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้วิทยาลัยเป็นชั้นภูมิ แล้วกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบสัดส่วนของตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของจากกลุ่มประชากรใน

สถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ซึ่งกำหนดผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมา 1 ชนิดได้แก่ แบบสอบถาม มี 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างจากทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980) ตอนที่ 3 เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้สร้างตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ในภาพรวม

ข้อ	ทักษะการบริหารของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.19	0.51	มาก	3
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.25	0.53	มาก	2
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.07	0.50	มาก	4
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.35	0.59	มาก	1
	รวม	4.22	0.45	มาก	

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม และด้านการบริการชุมชนและจิตอาสา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน ดังตารางที่ 2

310 | การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตาม มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ในภาพรวม

ข้อ	คุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม	4.31	0.55	มาก	3
2	ด้านการบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร จัดการสถานศึกษา	4.31	0.54	มาก	2
3	ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน	4.19	0.51	มาก	5
4	ด้านการบริการชุมชนและจิตอาสา	4.23	0.53	มาก	4
5	ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย	4.34	0.57	มาก	1
รวม		4.28	0.50	มาก	

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.600 - 0.959 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วน ร่วมในการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์ ต่อตัวแปรคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์	X_1	X_2	X_3	X_4	Y_{tot}
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-	0.600**	0.603**	0.786**	0.745**
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ		-	0.507**	0.492**	0.758**
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			-	0.722**	0.837**
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล				-	0.889**
การบริหารแบบมีส่วนร่วม X_{tot}					0.959**

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนพบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการศึกษาด้าน การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการมีส่วน ร่วมในการประเมินผล (X_4) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (X_2) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (X_3) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R) เท่ากับ 0.985 มีค่า สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.970 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับปรุง (R^2_{adj}) เท่ากับ 0.969 ค่า ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEest) เท่ากับ 0.08830 ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรสามารถพยากรณ์ความเป็นองค์กร สมรรถนะสูงได้ร้อยละ 97.00 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

รูปแบบ	ตัวแปรทำนาย	R	R ²	R ² _{adj}	R ² _{change}	SE _{est.}	F _{change}	P
1.	X ₄	0.889	0.790	0.789	0.790	0.23089	923.152	.000**
2.	X ₄ , X ₂	0.962	0.926	0.925	0.136	0.13735	448.293	.000**
3.	X ₄ , X ₂ , X ₃	0.982	0.964	0.964	0.038	0.09552	261.472	.000**
4.	X ₄ , X ₂ , X ₃ , X ₁	0.985	0.970	0.969	0.005	0.08830	42.373	.000**

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ทักษะการบริหารของผู้บริหารของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X₄) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (X₂) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (X₃) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X₁) เข้าสมการถดถอยแล้ว จะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .985 (R=.985) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือการทำนายร้อยละ 97.00 (R²=.970) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้มากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X₄) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (X₂) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (X₃) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X₁) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .501, .381, .290 และ .127 ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ดังตารางที่ 5 ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y' = .168 + .501 (X_4) + .381 (X_2) + .290 (X_3) + .127 (X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Zy' = .583 (Z_4) + .402 (Z_2) + .290 (Z_3) + .128 (Z_1)$$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อำนาจทำนายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้

ตัวแปรทำนาย	b	β	t	p
ค่าคงที่	0.168	-	3.084	.000**
1. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X ₄)	0.501	0.583	27.712	.000**
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (X ₂)	0.381	0.402	27.849	.000**
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (X ₃)	0.290	0.290	17.361	.000**
4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X ₁)	0.127	0.128	6.509	.000**

$$R = 0.985, R^2 = 0.970, R^2_{adj} = 0.969, F = 42.373, df_1 = 1, df_2 = 242, Sig. < 0.01,$$

$$SE\ est. = 0.08830, a = 97.00$$

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้เปิดโอกาสให้ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีการประเมินผลการทำงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา และให้ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายแสดงความต้องการและความคาดหวัง โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากร สอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นการที่บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบการมีส่วนร่วมประเมินอย่างเป็นทางการ เช่น การประชุมเพื่อทบทวนและประเมินผลการทำงานที่ผ่านมา การร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะกรรมการในการประเมินผล หรือการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการวิจัยประเมินผลสำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมกลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการ หรือการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีระภา มีห้วยหลิม (2564) พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

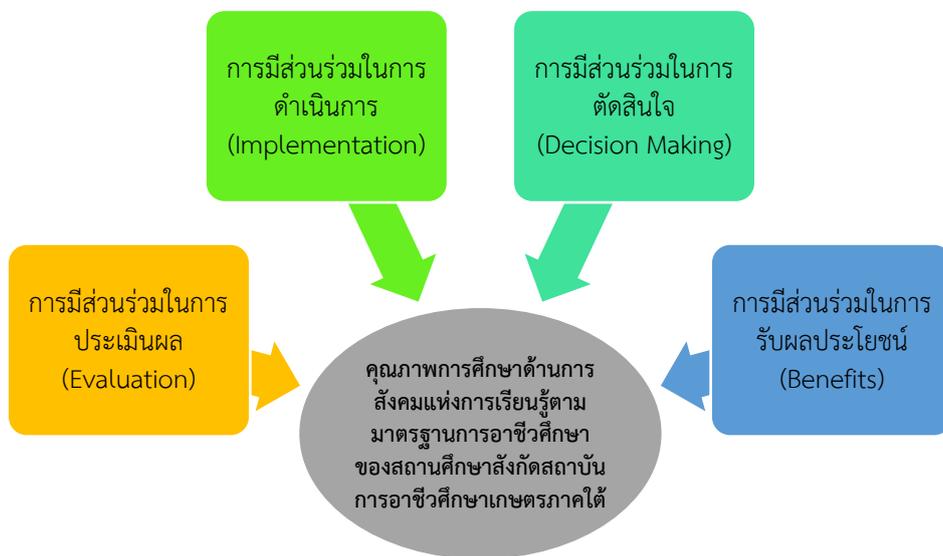
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 คุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้มีผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัยมีการนำไปใช้ประโยชน์จริง รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกิจกรรมประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัยในสถานศึกษา มีผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณณี กุลโสภิต (2559) พบว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .985 ($R=.985$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือการทำนาย ร้อยละ 97.00 ($R^2=.970$) ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้เปิดโอกาสให้ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการเลือกนโยบายที่นำมาใช้ในงาน และกลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีการกำหนดภารกิจให้ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถตรงกับสายงาน ให้ความสำคัญกับการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานทั้งด้านปริมาณงานและคุณภาพของงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ แก้วสาร (2564) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจังหวัด

ปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียน ได้ร้อยละ 46.10

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านผลงานของผู้เรียน ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย ด้านการบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริการชุมชนและจิตอาสา และ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ แสดงดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป

จากการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าการศึกษากิจการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการส่งเสริมการกระจายผลประโยชน์ให้แก่ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานทั้งด้านปริมาณงานและคุณภาพของงาน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าการศึกษาคูณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการในการระดมทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษากับเครือข่าย เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น งบประมาณ ทุนการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ฯลฯ ปรากฏผลการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของการระดมทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม จัดให้มีครูพิเศษ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในสถานประกอบการทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศร่วมพัฒนาผู้เรียน มีเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูและครูฝึกในสถานประกอบการ มีแผนงาน โครงการในการระดมทรัพยากรที่หลากหลายในการจัดการอาชีวศึกษา ทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้อธิบายความรู้ใหม่ที่สำคัญคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 การพัฒนากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้

2.2 การศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้

2.3 การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- โกสินธุ์ สมุทรกลาง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(1), 213-226.
- จิระภา มีหวายหลิม. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- จินดา ใจเงิน. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 13(1), 39-53.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- ปาริชาติ แก้วสาร. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 16(2), 109-121.
- รมย์นลิน ศรีสายหยุด. (2565). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนอร์ท-กรุงเทพ.
- สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้. (2564). *แผนพัฒนาสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565-2568)*. นครศรีธรรมราช: สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้.
- สุพรรณณี กุลโสภิต. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). *การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- อรรถพล ปานอ่วม. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 30 สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(1), 142-155.
- Best, J. W. (1970). *Research In Education*. (2nd ed). New Jersey: Prentice-Hall.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participations Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity. *World Developments. World Development*, 8(3), 213-235.
- Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126-135.
- Klomkul, L., Damnoen, S., Sawasdee, U., & Wilairadtanakun, A. (2023). Network Development of Buddhist Communication Innovative Space For Media Literacy of Thai Youths. *Journal of Namibian Studies: History Politics Culture*, 35, 919-935.

Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, S., Tuwanno, D. M., Srichan, P. W., & Udomdhammajaree, P. (2022). Educational Quality Assurance and School Management Standards According to International. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 6(1), 1–16.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York. Harper and Row Publications.